

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Elogia Societatis Iesv Sive Propvgnacvlvm: Pontificum,
Conciliorum, Cardinalium, Antistitum, nec non
Imperatorum, Regum, Principum & aliorum Virtute,
Religione, omniq[ue] Literatura illustrium (etiam ...**

Gomez, Cristobal

Antverpiæ, 1681

Avgvstiniani.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38486

AB AVGVSTINIANIS.

Nascente
Societate
Christiani
mores Ro-
ma reuiu-
iscunt.

73. **A**B HIERONYMO ROMANO, *Viro pietate, ac eruditione clarissimo, qui agens de initijs Societatis in Ecclesia vtilitatem, quam strenuè, tam vtiliter laborantis, Vno (inquit) momento mutata est tota Roma, quia isti amici Dei se dispergebant per vicos, & plateas Urbis, vt cumulatiùs prodesse omnibus. Tunc incepit reuiuiscere antiqua deuotio Primitiæ Ecclesiæ frequentandi confessionem & Eucharistiam: tunc repleri Tempa populo ad conciones confluente. Hæc ille apud Imaginem 1. sæculi Societ. lib. 3. cap. 8. fol. 373. * Et plura in hanc sententiam libro suo 6. de Republica Christianâ, de fructibus Societatis, propagatoque per eandem vsu Sacramentorum prosequitur in hunc modum. Consideratis (inquit) tot Ordinum incrementis, quotiam supra assignata manent, quo pacto creuerint, ac se multiplicauerint, in hoc Societatis Iesv Ordine clausi cæteri omnes videntur, quia si in illis fuerunt asperitas, Doctrina, Prædicatores, Magistri multarum virtutum, in isto id totum continetur, quia in eo inuenitur Schola temperantiæ, continentia, verecundia, Mundi contemptus, amor proximi, zelus animarum. Per hoc Institutum renouari vetus consuetudo frequentia Sacramentorum, Pænitentia, & communionis cœperunt, frænari Homines à blasphemijs, & iuramentis, seque omnes verbis sanctissimis, & amore plenis salutare. Hodie per hanc Religionem videmus modestiam in iuuenibus, educationem bonam in pueris, honestatem in Virginibus, grauitatem in Matronis, & tandem in quolibet hominum statu, ac conditione reformationem. Sic ille, apud P. Euseb. in vita S. Ignatij, tractatu de eius zelo, Regula 3.*

Est compendium
omnium
Religionum.

Omnium
virtutum
Schola.

Hominum
reformatrix.

74. **A** IOANNE MARQVEZ *Difertissimo Magistro, & Salmanticensis Vniuersitatis excellenti lumine in Governatore suo Christiano lib. 2. cap. 24. Notauit (inquit) Genebrardus lib. 4. Chronolog.*

*Aurmarum
zele, ac
puerorum
educationi.*

*Gen. 32.
26.*

*Omnibus
virtutes, &
æquos. mo-
res in-
quans.*

*Palma su-
blimis Ec-
clesia.
Cant. 7. 7.*

*Adhuc te-
nellamatu-
ros fructus
præbens.*

*Eius filij
Ecclesia.
Vbera.*

clesiæ gregis curam sollicitè agant, qui amor cum pinguibus pascuis, salutaribus disciplinis, & pellucidis integerrimæ doctrinæ riuulis nulla erroris impuritate turbatis indigeat, necessum fuit, ut à communi in choro psalmodia abstinerent, ne gregem absque necessario cibo mortis periculis exponerent, ut mererentur Angeli vocem excipere, Dimitte me, quia iam aurora est. Quomodo primas litteras pueris possent instillare? Christiana mysteria per compita illos edocere, primis grammaticæ rudimentis adolescentulos imbuere? Philosophiam, Theologiam, & Scripturæ interpretationem adolescentibus tradere: & simul omnibus, virtutes & æquos mores insinuare? Si continuo Chori pondere premerentur: quomodo tanta valeret eruditione populum in Ecclesijs instituire, quomodo in publicis vijs, in numerosis gentium cœtibus vitia eradicare, rapaces inferorum lupos arcere? si totum diei spatium in hymnis & Canticis occuparent: id ne utquam fieri poterat. Plurimos habet Ecclesia qui ad maiorem Dei gloriam, proprium meritum, & commune totius Ecclesiæ emolumentum in hoc occupentur, sed hæc Sacra Religio quam charitas, & omnium salutis desiderium impulit, ut curam istius gregis gereret, tam continuo studio, his implicari non potest, &c. Et sol. 12. col. 1. Palma *(inquit)* pluribus illaqueata racemis Societatis est clarissimum hieroglyphicum, statura tua assimilata est Palmæ, vbera tua quasi botrus *cant. 7.* quàm diuersam arborum Societatem diuinus sponfus hinc inuexit? Palma enim non nisi post ducentos aut trecentos annos ad perfectam altitudinem assurgit; fructusque suos, non nisi post longissima spatia producit, vitis autem tertio, vel quarto anno: verum hoc est Societatis miraculum, quæ cum tenella sit adhuc planta, maturos fructus præbet, & adeo se in aëra extollit, ac si annosa esset Palma. Hoc erat miraculum, quod Deus in hac Sacrata Religione Familia ostensurus erat. Etenim Societatis filios voluit esse Ecclesiæ vbera, qui ut vites doctrinæ & pietatis lacte infantes enutrent, & voluit esse

Botros,

Botros, quorum solidæ virtutis vino, ætate iam prouecti corroborentur. Igitur Societas Cætus est, cuius vberibus admota Ecclesiæ posteritas pinguescit, &c. *Et col. 2. Res (addit)* profecto mirabilis est, quod adeo hæc Religio excreuerit, & caput ad æthera sublimarit, cum tot impetita fuerit inimicorum iaculis! Palmam ergo celsissimam refert, quæ quo magis pressa, altius erigitur. Nec absque mysterio cum Palma Societatem contuli, quia quot victorijs, tot palmis exornata, & inter cæteras Ecclesiæ Legiones palma triumphali præfulget, &c. *Et tandem fol. 13. col. 1. concludit:* Vbi sapientiæ aqua, ibi Crucis lignum abesse nequit: Si ergo hæc sancta Religio ex Cathedris, scriptis, libris sapientiæ aquam dulcissimam diffundit, qua circumfusæ adoleſcant Ecclesiæ plantæ, & confusus dæmon in orcum demergitur, & fides maiori auctoritate firmatur, & denique recentes Hæreses delentur; quis negabit huic sanctæ Religioni Crucem grauiſſimam deesse non posse. *Hæc ille ex Hispano idiomate latine reddita.*

*Doctrinæ,
& pietatis
lacte in-
fantes
enutrium.
Societas
instar Pal-
mæ, quo
magis pres-
sa, magis
erigitur.*

*Sapientiæ
aquam vi-
gandis Ec-
clesiæ
plantis, &
hæresibus
delendis,
diffundit.*

76. * A BARTHOL. LOPEZ LEGVISAMO *Sacrarum litterarum Interprete in Conuentu Cordubensi Bætico, egregioque Concionatore, qui sermone de Canonizat. S. Ignatij, & Xauer. post plures sanctissimi Parentis decantatas laudes à fol. 12. col. 1. & 2. sic* eas prosequitur. Vltimum (inquit) sit encomium illa cælestis visio, quæ Romæ appropinquanti Ignatio ob oculos obuersata fuit, vbi Christus illis adeo beneuolis verbis sese in Societatis Custodem Angelum Sacramento adegit: Ego vobis Romæ propitius ero. Petro nihil plus promisit, neque in hac parte toti Ecclesiæ se magis liberalem ostendit: Rogavi pro te, vt non deficiat fides tua. Ideo fortassis fuit, quia Societatem sublimare & in dies adaugere, idem ferme est, ac totius Ecclesiæ defensionem suscipere. Quod vt clarius appareat, ob oculos constituentur præeminentiæ, quibus exornatur. Qui erroris Societatis libris non refelluntur? quæ veritates non confirmant? quæ tenebris inuoluta dubia non euincuntur? ad quas regiones non penetrauit indefessus eius filio-

*Luc. 22
32.*

*Eam subli-
mare, idem
est ac to-
tius Ecclē-
siæ defen-
sionem sus-
cipere.*

*Suorum
scriptis
errores
refellens.*

Ignatius
Ecclesia
lumen, &
Columen.

Societas
omnibus fi-
dei lucem
communi-
cat.

Ideo hono-
ratur.

Machina
affabre ex-
pollita,
ad maio-
rem Dei
gloriam.

Coronanda
ciuica co-
rona.

Ignatius
caelestis
ignis.

rum labor victricis fidei signa circumferentium? Nec myste-
rio vacat quod Ecclesiae Princeps Ignatium globulo tormen-
tario ad Pampelonensem arcem saucium curaturus è caelo
aduenerit. Etenim in hoc non tam pietatis persoluere offi-
cium visus est, quàm sceleratum sanitatis conferre benefi-
cium: cum ex Ignatio nouum Ecclesiae lumen, & firmissi-
mum columen excreceret. Cuius argumentum clarum est,
quod nulla sit Prouincia aliquibus fidei radijs illustrata, quæ
à Societate lucem suam non participarit, aut conseruet. In
Anglia, & in Iaponia Societatis video domos, illorum Re-
gnorum conuersionem procurantes, & in cruentis perfec-
tionibus semper inuictos Socios etiam vsque ad sanguinis
profusionem permanentes. Hinc deducimus (*concludit*) Ho-
noris, & æstimationis cumulum quibus Deus Societatem
tam commendatam à Pontificibus, tam æstimatam à Regi-
bus, tam celebratam ab Vniuerso, illustrat, esse præ-
mium, quod illi iustissimè debetur, &c. *Hæc ibidem col. 2. Et
plura alibi.*

77. * A IOANNE GALVARRO *Conuentus Granatensis Batici
Priore, egregioq; etiam Concionatore: qui in sermone de Beatif. S. Ignatij
sequens illius, & Societatis elogium latine etiam redditum, edidit.*
Ad hanc (*inquit, de D. Ignatio loquens*) maiorem Dei gloriam
omnibus viribus consequendam, hanc totius sui Ordinis ma-
chinam tam affabre expolitam erexit; ad hanc per varias
mundi plagas, aded molestissimas Missiones instituit: in hunc
finem omnia studia, omnesque istius sanctæ Familiæ labores
perfectè collimant. Quare Coronam ciuicam apud Roma-
nos celebratissimam eius capiti annectere iure optimo aude-
bimus, quæ in præmium cedebat ei, qui proprio vitæ, & san-
guinis neglecto periculo à crudeli, & ultimo fato conciuem
fortissimè eripuisset. Omnes ergo totius Societatis homines
ciuico coronemus diademate; siquidem nulla extimescentes
pericula, etiam propriam parui habentes incolumitatem,
nunc concionibus, nunc familiari conuersatione, nunc con-
silijs

filijs, nunc mille alijs rationibus ab æterna morte infinitos prope homines eripuere, &c. Et fol.9.col.1. Ultimus (inquit) huius cælestis ignis effectus (de eodem D. Ignatio Parente loquitur) lux est, sapientiæ atque doctrinæ flamma, quam adeo in suo Illustri Cœtu accendit, vt verè dicendum nobis sit, in ipsa scientiarum præfulgere emporia, & Musæa, in ipsa splendere Athenienses, Parisienses, Salmantinas, Complutenses Academias. Hic adsunt luces animos illustrantes, errorum tenebras depellentes, voluntates inflammantes: hinc fluit oleum, quo reliquarum Religionum luminaria conseruantur, & augentur. Ipsa enim Religiosorum domos selectissimis viris implet, Canonicis Magistratibus Ecclesias, Regijs Senatibus, & Cancellarijs litteratos subministrat viros, Cathedralis Magistros, Romanæ Pænitentiarie aptissimos Ministros. Et demum ipsa illam facem eiaculatur, quæ Collegio Cardinalium ad omnem Theologicam, & controuersam contra Hæreticos subnascentem difficultatem suppetias fert, doctissimum scilicet Bellarminum Ordine secundum, & meritis omnino æqualem Francisco Toletum eiusdem Religionis Cardinali, glorioso Cordubensium ingeniorum ornamento. Libri, & scripta filiorum istius magni Parentis adeo in omni genere scientiarum numerum vincunt, vt nullo possint numero comprehendi, &c. Et postea addit col.2. Tot & tam illustres viros genuit Ignatius, vt ipsi sua gloria sufficientes essent ad se illustrandos, etsi eos nullis Ignatius illustraret splendoribus: & licet Ignatius illis præexcelsis careret virtutibus illum mirabiliter illustrantibus, omnes tamen Patriarchas vinceret (æquaret ego dicere) splendore, à tam lucida & splendenti posteritate, mutuato, &c. Et fol. 12. col. 1. Sanctus Iohannes (ait) in Apocalypsi 14. loquens de sanctis, qui Dei inexhausto lumine perfruuntur, de virginibus autem has duas deprædicat excellentias; Virgines sunt, sequuntur Agnum, habentes nomen eius. Et solos Virgines Agni vestigijs insistere, & vos solos Virgines IESVITAS nominari, solos Virgines

Sapientiæ
ac doctrinæ
flammas
in suo illustri
Cœtu
accendens.

Ex quo fluit
oleum aliarum
Religionum
luminaria
conseruata.

Quas viris
selectissimis
implet.

Bellar. &
Toletus
laudati.

Sociorum
volumina
innumera.

Illi quam
lucida, &
splendens
Ignatij
posteritas.

Ideo Teste
Nomine
insigniti,
quia Virgines
Iesum
agnum sequuntur.
Apoc. 14.

A quo Vir-
ginitatem
vt patrimo-
nium, &
heredita-
tem acci-
piunt.

Societatis
Institutum
austerissi-
mum.

Sanctita-
tem vege-
tam, ac flo-
ridam sem-
per conser-
uans.

Eius my-
stici corpo-
ris eximia
pulchritu-
do.

Quem Ig-
natijs, vt
caput, filii
vt pedes
componunt.

Quorum
sanguis
mille mun-
di regiones
proluit.

Sunt Toni-
trua vitijs
confopitum
urbem ex-
citantia.

nes glorioso IESV titulo illustrari. Qui, & quorum hæc sunt signa? Magni certè Ignatij Filiorum, quorum splendidissimo Nomini puritatis, & virginitatis nitor maximè conuenit. Ab hac ergo stirpe tanquam Patrimonium & hereditatem, virginitatem acceperunt. *Et tandem col. 2. concludit.* Ex incorruptæ fidei auctoribus pro comperto habeo Societatis IESV Institutum ex austerissimis austerissimum esse: illud enim spiritum plus omnibus mortificationis habenas laxat, illud carnem strictissimè macerat, animi subnascentes affectus maximè reprimat, illud nulla laxamenta, & imperfectionum umbras, quæ in alijs institutis reperiri videntur, permittit: abs se abarcens quoscumque viderit insanabili vitiorum lue infestos. Quapropter primitiuam perfectionem & sanctitatem vegetam, & floridam semper conseruabit. *Ita ille in non modicam Societatis laudem.*

78. * A IOANNE DE CHAVES Priore Conuentus Salmanticensis, celebrique admodum Ecclesiae, in sermone de Beatificatione S. Ignatij, apud librum Fessler. Salmantic. pro eadem Beatificat. Vbi ille fol. 179. col. 2. Qui (inquit) totius Societatis mystici corporis eximiam pulchritudinem, & perfectionem ab imo ad summum, à capite ad calcem comprehendere velit, oculos in caput (quod maiestatis Sedes est) pedum non oblitus coniciat, in primisque Ignatij firmam, & viuam fidem, ardentemque amoris æstum attento contempletur intuitu. Sed ob oculos etiam constituat huius Sacrae Religionis excellentiam, & magnitudinem, &c. Oculos ad Pedes conuertite, ad Filios, inquam, Ignatij, illosque intuebimini largis sanguinis sui riuis mille mundi regiones proluentes, cuius roseo colore bellè purpurascunt, & in ipsis laborum, & Martyriorum ferro dulcissimum IESV Nomen inculpant, &c. *Et fol. 180. col. 2.* Quasi tonitrua (inquit) & fulgura vniuerso orbi illuxerunt, cumque vitiorum letargo confopitum verbum Dei intonantes, excitarunt. Testes sint huius veritatis Martyres qui impiæ Elisabethæ imperio in Anglia pro fide Catholica sangui-

sanguinem profudere : Testes sint quadraginta , quos Ignatius de Azebedo è Lusitania ducebat in Brasiliam , quos impius Calvinista crudeliter enectos in mare proiecit : testes sint innumeri quorum laboribus finem orbis Iaponia , Indiarum Apostolus Franciscus Xaverius terminum præfixit : Testes sint Sanctorum phalanges , quæ in fidei defensionem varijs Martyrijs , & tormentis gloriosè occubuère . Alij raptati , alij in diuersas partes dilacerati , plurimi è patibulo suspensi , omnesque pluribus iniuriarum , & ignominiarum iaculis petiti . Quam speciosi Pedes . Pulchritudo in Pedibus ob velocitatem qua per totum orbem sanctissimum Dei Nomen circumtulère , & Euangelium intonuère . Pulchritudo in Collegijs , in Domibus Professis , & alijs , è quibus velut armamentarijs , & armorum apothecis enses ex vtraque parte acutissimi deprompti , fortia videlicet contra Hæreses argumenta , quibus Ecclesiam semper propugnant : Quam speciosi Pedes . Pulchritudo in Academijs , vniuersitatibus , Cathedralicis , & Magistris , quos dispersos in omnibus florentissimis Academijs habent : qui licet mortalium mentes diuinæ legis præceptis instruant , inflammant etiam voluntates diuino amore . Pulchritudo in libris , & impressionibus , quas in lucem edidere , quæ adeo breui tempore excreuère , vt si in vna coaceruarentur lance cæteras aliarum Religionum lucubrationses , suo pondere , credo , facile vincerent . Negari minime potest , si non pluribus , vna re saltem Religiones alias , superare , zelo nimirum communitatis , & communis vitationis , quam (quia vitam viuunt Apostolicam) firmiter retinent , illi maximè consulunt : nemini præterquam ægrotis singulare quidpiam permittentes , &c. Horum ergo Pedum pulchritudine , sui que Capitis exemplo , sanctitate , & virtute , noua hæc Ecclesia tanta pollet fortitudine , quanta speciosa formâ exornatur . Electa vt sol , pulchra vt luna , Terribilis , vt castrorum acies Ordinata , &c. Et fol. 183. col. 1. Inter cæteras (ait) sanctitatis dotes , quas eis velut testamento reli-

Et fulgura eundem illuminantia.

Quam speciosa Societas in pedibus.

Ob velocitatem, qua Dei nomen per totum orbem circumferunt. Rom. 10. 15.

In Collegijs, è quibus velut armarijs fortia tela contra hæreses depromuntur.

In Academijs, & vniuersitatibus.

Innumera editione voluminum.

Noua Ecclesia tanta fortitudine, quam speciosa formâ exornata.

Pulchra, vt luna, electa vt sol, terribilis, &c. Cant. 6. 9.

quit

Modestia
ceteris præ-
lucens Or-
dinibus.

Plus omni-
bus per Or-
bem dila-
tata virtu-
te, litteris,
& Sancti-
tate.

Licet om-
nibus pos-
terior, om-
nes tamen
vt Gigas
assequitur,
& præter-
uolat.

Pl. 18. 6.

In Orbem
à Deo in-
ducta, vt
hæreticorū
erroribus
opponere-
tur.

Cuius filij
Catholicam
fidem vsq;
ad sangui-
nis dispen-
dia propu-
gnant.

Eius innu-
merabiles
fructus.

quit Pater suus D. Ignatius, est exemplaris, qua cæteris Ordini-
bus prælucent modestia, quæ quidem licet sit exterior ho-
minis compositio, est tamen interioris virtutis index, & vnio-
nis cum Deo argumentum, &c. Et postea fol. 185. col. 1. vel in
hoc (*inquit*) hæc sacra Religio heres sui Parentis fuit. Nec-
dum plures excessere anni à prima sua fundatione, confirma-
tioneque, & tantopere excreuit, vt plus omnibus se in orbe
dilatauerit, & virtute, litteris & sanctitate illustrior euaserit,
&c. Quam proprio gradu (*concludit*) cæteræ omnes Religio-
nes certatim florescere cœperunt: en tibi vna exoritur, alte-
ra medium cursum tenet, illa splendescit, hæc ad metam
appropinquat; verum Societas IESV tanquam è specula re-
liquarum introitum & exitum in hac Mundi turbulenta mi-
lizia contemplabatur, & opportunam in huius palæstræ are-
nam descendendi tempestatem expectabat, donec tempus,
& occasionem nacta, exultauit vt Gigas ad currendam viam
tanta celeritate, virtute, litteris, sanctitate, & veræ fidei &
religionis cultu, vt cæteras Religiones non solum assecuta
esse, verum etiam quodammodo præuolasse videatur, &c.
Sic ille.

79. * A FERDINANDO CAMARGO, ET SALGADO Historio-
grapho eruditissimo in Chronico Ecclesiæ Militantis Classe 16. fol. 299.
col. 1. fin. Videtur (*inquit*) Deus in Orbem induxisse Ignatium,
& Societatem, vt Lutheri, & Caluini erroribus, quibus Re-
ligionem in Germania, Anglia, Flandria, Gallia, & alijs Pro-
uincijs prophanarunt, opponerentur. In his enim Pro-
uincijs Ignatij discipuli Catholicam fidem libris, concioni-
bus, & Controuersijs propugnant, conseruant, & strenuè
vsque ad sanguinis effusionem & vitæ gloriosa dispendia de-
fendunt. Fructus, quos hæc Sanctissima Religio ad matu-
ritatem perduxit non vnus voluminis exigui narratione
comprehendi possunt, quin potius plures copiosos & elegan-
tes exigunt scriptores, &c. Et post multa tandem *concludit* fol.
304. col. 2. Martyres (*inquit*) quos in lucem tanquam nobilif-
simos

simos foetus edidit hæc Sanctissima Religio, adeo numerosi sunt, vt iure optimo Mater Martyrum pleno ore acclamanda foret. Hucusque ille *vulgari idiomate sed non vulgari erga Societatem & suos affectu, vt patet ex Martyrum, & Martyriorum sedula narratione, quæ breuitatis causa omittenda duxi.*

Est Mater Martyrum.

80. * AB ALFONSO DELA CORTE Doctore Primario Complutensi, qui in Approbatione ad Tom. P. Andreæ Perez de Triumphis fidei per nostræ Societatis Patres in Sinaloa reportatis, Societatem appellat. Religionem præclaram, magnique Parentis Ignatij spiritus, ac zeli animarum Hæredem. In quo non modica pullulat Societatis laus, tanto Ecclesiæ Giganti coæquari.

Societas Religio præclara Ignatiant spiritus, & zeli hæres.

81. * A IOAN. GONZALEZ DE MENDOZA Pœnitentiario Apostolico in Itinerario noui Orbis cap. 14. fol. mihi 349. qui postquam Christi fidem in aliquibus Iaponiæ Insulis, accurata diligentia, ac labore Patrum Jesuitarum introductam, asseruit; subdit, Eos sanctam doctrinam, vitamque Xauerij Apostolicam in dictarum Insularum conuersione imitatos, illisque iustissimas agendas gratias, eo quod adamantina Iaponum corda fecerint emollescere: qui bona doctrina, exemploque Patrum meliores Christianos, quàm Orientalis Indiæ se exhibent.

Eius filiorum diligentia introducta fides in Iaponiam. Sancta doctrina, & Apostolica vita.

82. AB ALFONSO DE MENDOZA Magistro doctissimo relato in Approbat. R. P. Fr. Ioannis Ponze de Leon ad Tom. 1. Vir Illust. Soc. fol. mihi 1. col. 2. Quæ (inquit) in terris regio non plena tam fructuoso (Societatis) labore. Illa ergo cunctarum Genitrix nationum. Sic enim oportebat quando totum Nomen Tetragrammaton hauserat. Sic ille.

Societas cunctarum Genitrix nationum.

83. * AB AVGVST. OSSORIO Leride Priore dignissimo in ser. de S. Ign. fol. mihi 1. col. 2. Societas IESV (inquit) supra Iesum fundata felix ac fortunata Fabrica: sapiens Artifex B. Ignatius fundator; tam nobili principio clarum est, machinam fundamento non imparem surrecturam. Sane prototypus, in quem inspexit Ignatius, Edificiũ diues, elaboratum quouis pretioso

Felix ac fortunata fabrica supra Iesum fundata.

Gg lapide

*Ædificium
diues pre-
vioso lapide
varium, &
ad perpe-
tuitatem
firmum.*

*Admirabi-
lis magni-
tudinis.*

*Cuius glo-
ria quasi
Oliua, &
odor eius
vt Libani.*

*Eius ex-
cursiones,
& ministe-
ria.*

*Volumina
omnium
facultatum
in lucem
edita.*

*Quorum
doctrina
sancta, se-
cura, vti-
lisque ad
animarum
salutem.*

*Societas
suauem
virtutis, ac
doctrina
odorem
diffundit.*

*Religio ce-
leberrima,
Nazareta,
electa, ac
singularis.*

lapide varium, & ad perpetuitatem firmum promittit, &c. Et postea fol. 3. col. 2. Sanctissima (ait) IESV Societas Ædificium est, fabricaque admirabilis magnitudinis. Et rursus fol. 4. col. 2. Scire vultis fructus rami (Ignatij nempe & sociorum.) ex viginti octo Regibus in India Orientali Lusitanorum Coronæ subiectis, & ex sexaginta quinque in Iaponia fere omnibus opera, & ministerio Patrum Societatis IESV conuersis, constat: de qua videtur Oseas locutus, cum dixit: Ibunt rami eius, & erit quasi Oliua gloria eius, & odor eius vt Libani cap. 4. Et fol. 5. Postquam Societatis excursiones in omnes mundi plagas ad omnes exterarum nationes enumerasset, ait: Sed ad quid tot maria nauigamus, per tot ac tam remotas terras peregrinamur, huius sacratissimæ Religionis fructus conquirentes, cum in nostris possimus affatim exempla suppeditare: nempe eius suggesta, confessiones, exercitia, missiones, sanctam infirmorum consolationem, adiuuare patibulo destinatos, in Ecclesia Catholica frequentem Sacramentorum vsum excitasse: opera, & libros ex omnium scientiarum, & facultatum genere in lucem editos, tanta securitate, ac eruditione, vt nihil amplius desiderari possit, in sacra præcipuè Theologia positiua, & Scholastica, quorum doctrina sancta, secunda, vtilisque ad animarum salutem hodie legitur, docetur in præcipuis Christiani nominis vniuersitatibus, magno hæreticorum dolore, qui doctrinæ sanctæque vitæ Societatis IESV se capitales inimicos, ac persecutores profitentur, &c. Et postea fol. 6. Societas (inquit) IESV quamuis ex se admirabilem Sanctitatis fragrantiam, suauemque virtutis, ac doctrinæ odorem diffundat, quo fragrat Ecclesia Dei, & licet hanc in Scholis maioribus Theologiæ fructibus abundantem reddat, præcipuè verò eam ex primis grammaticæ rudimentis, elementari-que puerorum institutione exornat, &c. fol. 7. col. 1. subdit: Religio est non solum approbata in Ecclesia à Summis Pontificibus, sed etiam à sancto Tridentino Concilio, & inter approbatas celeberrima, &c. Ac tandem fol. 9. concludit,

IESV

IESV Societatem Religionem esse Nazaræam, electam, ac singularem. *Sic ille.*

84. AB ANTONIO DE SAN ROMAN *In sua Mensa spiritualium ciborum Par. 2. Tract. 4. cap. 1. fin.* Nec tamen (ait) idcirco quia excucullatorum Ordinibus, Heroas hos nouem eduxi, in Ordine Clericali desunt, qui sese offerant seligendos, cum oculatus ipse sim testis, esse quamplurimos, præsertim in Clericorum Regularium Societatis IESV religiosa Familia, qui vt Angeli pacis, licet omnium postremi ad hæc se regna contulerint, inter primos tamen Apostolici laboris mercedem, ac præmia nanciscuntur.

Cuius filij Angeli pacis sunt.

Qui licet postremi venerint, Apostolice laboris præmia inter primos nanciscuntur.

85. AB ARCHANGELA PANIGAROLA; *quæ obiit Mediolani ann. 1525. in Cœnobio sanctimonialium S. Marthe sub regula S. Augustini religiosissime militantium. Huic sanctissime femina constans fama est in eo Monasterio fuisse inter alia diuinitus significatum, Appetere tempus, quo tempore Ecclesiastica disciplina reformaretur: atque ad eam reformationem laturos auxilium Sacerdotes quosdam, qui laboraturi essent in conuersione totius mundi, concionibus potissimum habendis tanquam noui Apostoli, & de Societate IESV nominandi. Hoc diuino monitu mire solata suas Archangela, decessit. Ita refertur apud Nigronium in Comment. Regul. Soc. Tit. Par. 3. num. 24. & passim alibi apud nostros, & externos Auctores.*

Prædicta ab Archangela Panigarola, Societas.

Vt quæ ad Orbis reformationem opem eratatura.

86. * A IOANNE DE RIBERA S. Officij Qualificatore, in Regia Limensi Academia Theologicæ Primario Professore, Prouincie sue Capite, inter omnes huius Occidentis viros celebratissimos facile Principe, in Censurâ nunciij vniuerso terrarum Orbi acceptissimi, de honorifica Societatis IESV in Rempublicam, & Ditionem Venetam reuocatione, & antiquis sedibus, & pristinis honoribus restitutione Limæ Proregis iussu typis excusâ 22. decemb. 1657. Quot lacrymis (inquit) olim Senatus Venetus Societatem IESV ab euntem prosecutus est, tot iubilis nuper eam redeuntem est amplexatus: quàm luctuosus egressus, tam iucundus fuit toti Reipublicæ, totiqtue Societati regressus: imò verò multo iu-

Singularè gaudium ob restitutionem Societatis in Venetam ditionem.

*Theſaurus
virtutum
Societas
eſt.*

*Errorum ac
vitiatorum
vbiq; de-
bellatrix.*

*Onuſtaque
triumphis.*

cundior: Inſolitum enim bonum plus amatur, & ſequenti gaudio confert dulcedinem temporum præmiſſa triſtitia; inquit Caſſiodor. lib. 8. var. epiſt. 20. Scilicet quinquaginta annorum patientia (improbis Hæreſeos gannitibus laceſſita, mille opprobriorum plauſtris onerata, mordaculis maleuolorum, & inuidorum corroſa dentibus, probroſis criminationibus iactata à multis, qui eam neſcire affectabant, ne cogentur æſtimare, Nolentes audire, quod auditum damnare non poſſent, teſte Tertul. in Apolog. c. 1.) Pretium fuit, quo Societas IESV (virtutum Theſaurus, à quo non patientiæ tantum verum etiam virtutum omnium exempla peti poſſunt) in Officina Prouidentia, honorificentiffimum Elogium, & incomparabilis gloria diploma ſibi comparauit, quo ſanctiſſimus Pontifex noſter Alexander 7. iſtam Religionem, errorum & vitiatorum Debellatricem in Germanijs, Hiſpanijs, & Gallijs, & vt vno verbo dicam, in toto terrarum Orbe, à ſolis ortu uſque ad Occaſum triumphis onuſtam, in nobilem illum Venetiæ Principatum reducit. Felix reuera quinquagenaria illa Patientia, quæ tam illuſtri corona promeruit compenſari. Canat ergo Hiſpanus noſter lucanus 1. Pharfal.

*Quod ſi non aliam venturo fata Neroni
Inuenere viam, magnoque æterna parantur
Regna Deo, calumque ſuo ſeruire Tonanti,
Non niſi ſeuorum potuit poſt bella Gigantum:
Iam nihil, o ſuperi, querimur: ſcelus omne neſaſque
Hac Mercede placet.*

*Eius pa-
tientia in
perſecutio-
nibus inex-
plebilis, et
inuita.*

Id eſt tanta eſt, tamque inſolita merces, tantus valor, tantaque honoris magnitudo, vt eius conſideratione vileſcant, imò inaneſcant, quot & quanta deuorauit opprobria, inuita & inexplebilis Societatis patientia. Immeritò equidem pudore ſuffula quinquagenario: vnde fuit reditus tantò gratior, quanto abſentia diuturnior, & exitus cauſa religioſior. Etenim & opprobriorum contemptus bonis viam parat ad honores, & præ-

præmissæ tristitiæ incudes sunt gaudiorum, Nam magis gaudent homines de rebus perditis (*cum recuperantur*) quam semper possessis, teste Chrisol. ser. 76. Ita mulier inuenta Dragma collæatur, & ipsemet Christus, eodem Chrisol. teste ibid. Iniuriam passionis, totam transisse sentit in gloriam Resurrectionis. Heroicum hoc opus fecit Alexander (cuius umbella fuit Macedo) sed fuit non solus, fecerunt & Venetiæ, redeat ad nomen antiquum Præfectura illa Prætorij toto orbe laudabilis, iuxta Cassiodor. supra: fecit & vniuersus orbis Christianus voto suo: fecerunt oppida omnia suis desiderijs: fecerunt Sacerdotes suis lachrymis: fecerunt omnes à sene ad puerum; à Cræso ad Irum conspirantes ad abstergendas lachrymas à pupilla oculorum suorum Societate IESV, cupidissimi huius successus prosperitate. Quod de electione Traiani à Nerua scripsit eius Encomiastes Plinius, hîc veriùs quadrat, Non vnus Neruæ iudicium illud, illa electio fuit: nam qui vbiq; sunt homines, hoc quidem votis expetebant: ille tantum iure Principis occupauit, primusque fecit, quod omnes facturi erant: nec Hercule tantopere factum placeret, nisi placuisset antequam fieret. Cum ergo sit ista Communis omnibus felicitas, imprimatur, & nota fiat omnibus, vt omnes congaudeant, & inuentam suam dragmam Venetijs, & suum Thesaurum Societati IESV congratulentur. Limæ 22. Decemb. 1657. Hæc ille.

87. A BASILIO PONTIO *Scriptore doctissimo, qui cum simplicia vota Paupertatis, Castitatis, & Obedientia, qua in Societate post biennium prolata, Religiosum efficiunt, accusata essent nouitatis, in varijs, quest. 3. Scholastica, ita concludit: Ex dictis in*

Ex quibus in maiorem gloriam assurgit.

Omnium vota de eius restitutione in Venetiam.

Laudabile Societatis Institutum magno Christianæ Reip. commo destinatum.

Religionis & nomen, & rationem adimebant. Nam si vete-

Vindicatur
à calum-
nijs.

rum scripta euolissent diligentius, hanc viuendi normam Societatis IESV, quoad eam partem, quæ constat Votis simplicibus post-biennium emissis in Religione approbata, eiusdem prorsus rationis esse cum primis illis exordijs Monachismi, & antiquo statu Monachorum Basilij, Augustini & Benedicti, comperissent. *Hactenus Basilius Pontius seculi nostri, & antecedentis felix prodigium. Ita apud P. Gabrielem Henao de scientia Media Historice propugnata num. 147.*

Ignatius,
Societas,
& Nomen
laudantur.

88. A PROSPERO STELLARTIO, *In Fundamentis ac Regulis omnium Religionum cap. 38. fol. 544. loquens de Societate, hoc præclarum edidit ille testimonium.* Inter præclaras, quæ Christo militant Religiones haud mediocrem locum sortitur Societas IESV. Auctorem habuit Virum Sanctitate præclarum, iamque in canonem relatam Ignatium de Loyola genere nobilem, domo Cantabrum, &c. Huius autem Sacræ Societatis sectatores apud Hispanos, & Italos Theatini passim vociferantur: male tamen, cum Institutum Theatinorum sub S. P. N. Augustini regula merentium fundatorem habeat Petrum Caratam Neapolitanum Episcopum quondam Theatinum, vnde nomenclatura dimanauit. Franci, atque Nostrates Belgæ Iesuitas appellarint, nobili quidem Nominè, &c. Cæterum huius Illustris Societatis IESV præcipuum studium est Ecclesiæ inter varios Hæreticorum assultus quassatæ, ac periclitanti totis neruis succurrere, docendo, prædicando, scribendo, fidelium confessiones audiendo: quibus in muneribus præclari admodum inter eos enituere viri, quorum plures Indos, & Iapones Euangelij face collustrauere. *Hæc scriptor grauiissimus.*

Huius studium, Ecclesia inter Hæreticorum assultus periclitanti succurrere.